

EDINOST

Izhaja — izvenredni ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisni naj se pošiljajo uredništvu. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Zadržatelji in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijska Edinost. — Tisk tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L. 7.—, pol leta L. 32.— in cel leto L. 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov, mm po L. 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L. 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Za zaščito narodnih manjšin

V Ustju na Češkem je prišlo te dni do krvavih izgovorov med Nemci in češkimi legionarji povodom neke nemške slavnosti. Radi tega dogodka je silno zavrženo v nemškem taboru. Nemški listi so kričali o nestrpnosti, nasilnosti in barbarstvu Čehov. Kričali so v svet, da v češki republiki vladajo neznozne razmere, ki silijo Nemce k mučenstvu.

Temu kriku v nemških listih ne bi pripisovali toliko važnosti, da se ni nadaljeval boj tudi v parlamentu, kjer so nemški poslanci začeli obstrukcijo in divjali tako, da je morala slednjič priti v dvorano parlamentarna straža, ki je nekaj najhujših razgrajevanj odstranila, na kar so vsi nemški poslanci odšli iz dvorane.

Češi zatrjujejo, da je do onih izgovorov v Ustju prišlo le zato, ker so Nemci ob tej priliki nasilno in žaljivo postopali s češko manjšino. Legionarji, da so nastopili le v obrambo manjšine.

Ta razlaga je verjetna za vsakogar, ki pozna srditost in fanatizem Nemcev na Češkem. Saj je znano, da so bili pod pokojno Avstrijo vedno najhujši nacionalisti cele države.

Vendar pa večina čeških listov ne odobruje nastopa legionarjev, čeprav naglašajo, da je bil razumljiv. Listi pozivljajo češko javnost, naj mirno in trezno presoja dogodke. Razburjenje ustvarja le novo razburjenje. Nemcem pa očitajo, da z razgrajanjem v parlamentu — slabo skrbijo za svojo manjšino. Zakonite zahteve naj se branijo z zakonitimi sredstvi!

»Narodna Politika« priporoča Čehom, naj skušajo z lepim pridobiti Nemce za državo, Nemcem pa polaga na srce, naj ne izpodkopljuje avtoritete države; država mora drugače neizprosno nastopati proti vsakomur, ki jo ogrožal. Socialistično glasilo »Pravo Lidu« pa svari Čeha, naj se ne puščajo zavajati k izgovorom, ker je to le v škodo češkemu narodu.

Razburjenje ustvarja nova razburjenja in tako ne more priti do miru v deželi.

Mi bi želeli, da bi ta svarila čitali tudi izvestni italijanski šovinistični poslanci,

ki neprestano v parlamentu razburjajo duhove proti slovanski manjšini.

Vsporedno z izgredu v Ustju se je vršil v Pragi svetovni kongres esperantistov. Tega kongresa se je udeležil kot zastopnik Madžarov prelat dr. Aleksander Giesswein, ustanovitelj in prvak krščansko-socialne stranke na Ogrskem. Ob tej priliki je imel dr. Giesswein razgovor z nekim madžarskim časnikašem o bodočnosti Madžarske. Govoril je tudi o nalogi in zaščiti madžarskih manjšin, ki so prišle v druge države. Njihova naloga ni irendentizem, marveč obstaja v tem, da seznanjajo svet z madžarsko kulturo. Če so lojalni državljani nove države, ni treba, da bi se odrekli svojemu madžarsstvu! Tudi nova Madžarska ne sme krati svobode drugorodnim manjšinam, marveč mora spoštovati njihove pravice! Saj se je ona sama vedno borila proti avstrijskemu absolutizmu. Brez demokracije in popolne tiskovne svobode ne more obstajati parlamentarizem. Madžarski se ni treba bati demokracije — tudi v verskem pogledu ne. Cerkev ne potrebuje drugega nego — svobodo.

Prelat Giesswein priporoča torej narodnim manjšinam v drugorodnih državah: lojalnost napram novi državi in nemajno zvestobo svojemu narodnemu bistvu! Ob enem pa naglašajo dolžnost države, da je napram drugorodnim manjšinam demokratična v polnem pomenu te besede: da je pravična, svobodoljubna in da ne krati tujim plemenom pogojev za samosvoj narodni in kulturni razvoj!

Le če bodo toliko države kolikor njih drugorodne manjšine tako razumevale svojo nalogo in svojo dolžnost, le tedaj more priti do miru. Zlasti pa naj države, ki imajo drugorodne manjšine v svojem okrilju, ne zagrešijo ničesar proti manjšinam, kar bi moglo oteževati položaj njihovih solemenjakov v drugih državah! Vsak neljubi dogodek, recimo v Dalmaciji, se neljubo odraža v Primorju ali pa narobe. Popolna zaščita narodnih manjšin bodi vsem državam sveta dolžnost!

delo komunistične centrale v Belgradu. Smatra se, da bodo vsi krivci prepeljani že tekom tedna iz Zagreba v Belgrad.

Važen političen sestanek

BELGRAD, 11. Iz dobro informiranih krogov se doznavajo, da bo koncem tega tedna ministrski predsednik Pašić odpotoval na Francosko, kjer bo ostal približno tri tedne. V tem času se bo sestel z zastopniki Čehoslovaške in Rumunije. Kraj sestanka je še tajen.

Enotna policija za Belgrad in Zemun

BELGRAD, 11. Ministrstvo za notranje stvari je odredilo, da se zemunska policija spoji z belgrajsko ter bo skupno policijo upravljala belgrajska mestna občina. Zemunska policija je štela doslej 50 stražnikov in 4 uradnike.

Mednarodni uspeh slovenskih telovadcev

LJUBLJANA, 11. Na mednarodni tekmi krščanskih telovadnih organizacij na Francoskem je jugoslovenska orlovska tekmovalna vrsta dosegla prvo mesto izmed 70 mednarodnih tekmovalnih vrst. Tekmovalna vrsta je obstajala iz 11 članov Slovencev. Zmagovalci so: Kemavner Ivo, Ježica; Rihar Leop., Ljubljana; Pavlič Jože, Ljubljana; Slana Franc, Ljubljana; Valand Alfonz, Ljubljana; Rupnik Jože, Dravljice; Grohar Ciril, Škofja Loka; Ahačič Rudolf, Tržič; Šranc Janko, Jesenice; Regaly Ivan, Smartno pri Litiji.

Misija voditelja reške avtonomne stranke Zanelle pocestenena

BELGRAD, 10. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je poročal ministrski predsednik Pašić o svojem razgovoru s predsednikom reške avtonomne stranke Zanello. Zanello je poudarjal potrebo prijateljskih odnosov med jugoslovensko državo in Reko. Ministrski predsednik mu je nato odgovoril, da se bo o tem dalo govoriti, čim se uredi razmere na Reki.

Pogajanja med Zanello in reško vlado so bila odložena na poznejši čas.

Zanello se še vedno mudi v Belgradu. Posetil je notranjega ministra Pribičevića in trgovinskega ministra dr. Spaha. V ministruvanju vnanjih stvari je bil sprejet od pomočnika Popovića.

Čehoslovaška

Demisija čehoslovaške vlade?

PRAGA, 10. Zdi se, da predstoji demisija čehoslovaške vlade. Ministrski predsednik dr. Černý je izjavil, da je v včerajšnji seji ministrskega sveta, da bo takoj po povrnitvi predsednika republike podal svojo demisijo. Smatra se, da bo Masaryk prošil dr. Černýja, naj ostane na čelu vlade, dokler se ne sestavi nova vlada. Pozneje mu bo baje poverjeno ministristvo notranjih stvari. Če bi Černý hotel sprejeti nobenega mesta v novi vladi, bo imenovan za čehoslovaškega poslanika na Dunaju.

Sestanek med predsednikom čehoslovaške in avstrijske republike

PRAGA, 11. Danes sta se sestala predsednik čehoslovaške republike Masaryk in predsednik avstrijske republike Hainisch. Sestanek se vrši na avstrijskih tleh in pogovorov se udeležujeta tudi čehoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš in avstrijski kancelar Schober.

Čehoslovaški listi se s tem sestankom obirno bavijo in naglašajo njegovo važnost. Čehoslovaška republika — pravijo listi — kaže zopet, da želi živeti z Avstrijo v prijateljskem sosedstvu. Vsled prisotnosti ministra Beneša in kancelarja Schoberja je uspeh te konference zagotovljen. Na konferenci se bo razpravljalo o izvršitvi trianonske mirovne pogodbe, o habsburški propagandi, o odnosih med Avstrijo in Malim sporazumom in o raznih gospodarskih zadevah.

»Prager Tagblatt« pravi, da sta Čehoslovaška in Avstrija danes dve popolnoma ločeni državi in da se Čehoslovaška nima ničesar bati s strani Avstrije. Koristi čehoslovaške države zahteva, da Avstrija ostane neodvisna, ker je nekaj branik med državami Malega sporazuma. List misli, da je predsednik Masaryk s svojim vplivom v stanu pridobiti zapadne vlade za pomoč Avstriji, dočim lahko tudi Čehoslovaška podpira Avstrijo z dobro uredbo prometa. Gre za to, da se napravi obširno gospodarsko polje, ne da bi se pri tem ogrožala neodvisnost posameznih držav.

Vsi listi so mnenja, da se bodo dobri odnosi med Čehoslovaško in Avstrijo na tem sestanku znatno utrdili.

Vojaška pogodba med Čehoslovaško in Jugoslavijo

PRAGA, 11. Čehoslovaški listi razpravljajo o vojaški pogodbi med Jugoslavijo in Čehoslovaško, s katero si obe državi zagotavljata vojaško in gospodarsko pomoč. Vse čehoslovaške prebivalstvo je pozdravilo to pogodbo z velikim navdušenjem.

Semenj vzorcev v Bratislavi

PRAGA, 11. Semenj v Bratislavi ima velik uspeh. V nedeljo je obiskalo semenj nad 60.000 oseb, med njimi mnogo Jugoslovenov, Grkov, Rumunov in Ogrrov. Bilo je sklenjeno mnogo kupčij (kože, kovine in stroji).

Čehoslovaški uvoz in izvoz v l. 1920.

PRAGA, 11. Uvoz na Čehoslovaško v l. 1920 je znašal 39 milijonov kvintalov med tem 20 milijonov iz Nemčije, nad 3 milijone iz Avstrije in 2 milijona iz Združenih držav. Izvoz je znašal 60 milijonov kvintalov, 30 milijonov v Nemčijo, 24 milijonov v Avstrijo, 3 milijone na Ogrsko, 2 milijona v Francijo, 1.800.000 na Poljsko in 1.800.000 kvintalov v Italijo.

Akcija za pomoč Rusiji

PRAGA, 11. Čehoslovaški in ruski strokovnjaki na polju narodnega gospodarstva sestavljajo načrt za tehnično pomoč Rusiji, predvsem za povzdgo poljedelstva. Kot prvi korak se pošlje v Rusijo pet oddelkov delavcev s petimi orali na paro in nekoliko poljedelskih inženirjev. Čehoslovaška bo tudi dala seme za 100 ruskih zadrug proti jamstvu ruske vlade.

Poljska

Položaj v Rusiji. — Varnostni ukrepi poljske vlade. — Kuga na Poljskem?

LONDON, 10. Varšavski poročevalci lista »Morning Post« javlja, da postaja število ruskih beguncev, ki prihajajo na Poljsko, vsak dan večje. Poljska vlada se nahaja že v zagati, ker a eve, kako bi ustavila ta naval. V Varšavi se smatra, da bi se morala centralna organizacija za pomoč ustanoviti v Varšavi, odkoder vodijo prometne proge v Rusijo in zapadno Evropo.

Medtem je poljska vlada organizirala na meji vojaško službo za odvajanje prihajajočih beguncev v posamezne kraje, da ne vderajo vsi v en kraj. V ta namen se porablja konja, ki straži mejo in aeroplani, ki zasledujejo pomikajoče se trupe beguncev.

Ruski poslanik v Varšavi je izjavil, da vesti, ki so jih prenesl varšavski in berlinski listi o razmerah v Rusiji, niso nikakor pretirane in da celo ne dajo popolne slike strahovite bede v krajih ob Volgi. Sibirski in Kabanski žetev je bila uničena od koblice, a žetev v krajih ob Volgi, v Samari in Kufi od suše in vročine tekom dveh let zaporedoma.

Da prepreči preseljevanje naroda proti severzohodu, je moskovska vlada baje poslala nasproti seleci se množini 11 divizij pešev in 21 divizij konjice. Vojska je pod poveljstvom Trockega.

Javila se, da se je v varšavskem predmestju pojavilo nekoliko slučajev kuge.

Italija

Vodstvo socialistične stranke o dogovoru s fašisti in o finančnem položaju stranke.

MILAN, 11. Včeraj se je vršil sestanek vodstva italijanske socialistične stranke. Razpravljalo se je o dogovoru s fašisti in vodstvo je po polnoma odbilo delovanje izvršilnega odbora. V tozadevni resoluciji se graja vedenje vlade, in se zelo kritizira Bonomijsva okrožnica pretekla.

Glede finančnega položaja stranke je vodstvo ugotovilo, da se je sicer nekoliko poslabšalo, da pa troški niso še prekorajili proračuna. Največje breme za strankine finance je list »Avanti«, ki ima že 700.000 deficit. Na današnjem sestanku bodo poročali Lazzarri, Maffi in Riboldi o kongresu Tretje internacionale.

Boj med fašisti in komunisti in socialisti se nadaljuje.

RIM, 11. Po sklenjenem miru med socialisti in fašisti se je boj osredotočil bolj med fašisti in komuniste. Boj postaja v zadnjih dneh vedno hujši, posebno po mestih, kjer fašisti ne priznavajo sklenjenega miru in torej tudi ne miru med kom. in socialisti. Vsak dan prihajajo vesti o krvavih spopadih. Včeraj je prišlo do spopadov v Bolonji, Piacenci, Cremoni in drugod.

Rusija

Odnosi med Rusijo in Francijo

RIGA, 11. Nekateri lotvinski socialistični listi javljajo, da je imel ruski poslanik Geneckij s francoskim zastopnikom v Rigi sestanek. Diplomata sta se dolgo pogovarjala o odnosih med Francijo in Rusijo. Poslanik Geneckij je baje izročil francoskemu zastopniku nekoliko predlogov gospodarske vsebine, ki so za Francijo zelo povoljni. Ti predlogi so bili takoj poslani francoski vladi.

Francija

Vrhovni svet. — Vprašanje pomoči Rusiji

PARIZ, 11. Včerajšnja predpoldanska seja se je začela ob 11.15. Briand je naznanil, da strokovnjaki za Gornjo Šlezijo še niso končali svojega dela. Vsled tega se bo moglo na novo razpravljati o vprašanju Gornje Šlezije šele na prihodnji seji.

Na dnevnem redu včerajšnje seje je bilo vzhodno vprašanje. Razpravljalo se je predvsem o nevtiralnosti zaveznikov v sedanji vojni med Grki in Turki. Lloyd George je zastopal mnenje, da nevtiralnost ne pomeni, da se mora prepovedati kupčevanje z vojskujočimi se strankami. Naročila se lahko izvršujejo in blago se lahko odpošilja s tem, da se država ne meša v te kupčije. Vrhovni svet je sprejel nato sledečo resolucijo: Zavezniki bodo v sedanjem sporu med Grki in Turki ostali še nadalje nevtiralni. Vlade se ne bodo vmešavale v to borbo in ne bodo dajale vojskujočim se strankam nobene pomoči ne v orožju ne v denarju. Razume se, da bodo zasebne trdke imele popolno svobodo za trgovanje.

Nato se je začela razprava o vprašanju posredovanja. O tem vprašanju se je dosegel hitro sporazum. Sledeča resolucija je bila enoglasno sprejeta: Zavezniške vlade si pridružujejo pravico ponuditi vojskujočim se strankam svoje posredovanje, mislijo pa, da še ni prišel čas, ko bi takšen korak mogel imeti dober uspeh. Potem je bilo na vrsti vprašanje dardanelske morske ožine. Angleži so se pritoževali, da dobivajo Turki orožje od boljševikov. Angleži so tudi zahtevali, naj se Grkom dovoli svoboden prehod skozi ožino. Francozi so ugovarjali tej angleški zahtevi in so naglašali, da bi se ne smelo izvršiti v Bosporu nobeno vojno dejanje. Zedinili so se v tem, da bodo zavezniki napravili pri obeh vojskujočih se strankah skupni korak za zaščito svobode dardanelske morske ožine. Nato je bila predpoldanska seja zaključena.

Popoldanska seja se je otvorila ob 16 in je trajala skoro do 20. Prvi del seje je bil posvečen vprašanju nadzorovanja nemškega zrakoplovstva. Tudi tu sta bili stališči Anglije in Francije v nasprotju, ko je šlo za tolmačenje členov mirovne pogodbe, ki se nanašajo na število nemških aeroplanov, in na nadzorovanje njihove rabe, dočim se je Italija glede tega vprašanja pridružila Franciji. Nato je maršal Foch na dolgo poročal o stanju nemškega zrakoplovstva, nakar je bila sprejeta sledeča resolucija: Sklenjeno je, da se vprašanje nadzorovalnih komisij izroči medzavezniškemu vojaškemu odboru v Versailles, kateremu se dodeli nekoliko pomorskih in zrakoplovskih veščakov. Vojaški odbor v Versaillesu bo izdelal za zavezniške vlade poročilo o delovanju nadzorovalnih komisij, v katerem bo naglašal, kar je bilo že storjeno in kar se še ima storiti.

Po tej resoluciji je vrhovni svet razpravljal o akciji za pomoč Rusiji. Ministrski predsednik Briand je obrazložil celo vprašanje. Francoska vlada — je rekel Briand — je mislila, da sedanji vrhovni svet ne sme iti mimo velike nesreče, ki je zadela ruski narod. Zavezniki in posebno Francija ne smejo pozabiti pomoči, ki jim jo je dala Rusija v vojni. Briand je nato predlagal, naj se zavezniški pridružijo akciji obeh človekoljubnih društev Rdečega križa in Hooverjevega odbora, toda s tem, da bi njihova udeležba ne imela uradne oblike. Briand je posebno priporočal, naj se zavezniški stavijo v stik z ruskim narodom potom čehoslovaške vlade. Lloyd George se je pridružil Briandovim izjavam, toda naglasil je, da je naloga težka, ker sta lakota in kolera zadeli okoli 25 milijonov prebivalcev. Vsled tega bo po njegovem mnenju zelo težko pomagati ruskemu narodu, ako ne dovoli ruska vlada organizacijam Rdečega križa vse potrebne olajšave. Predvsem bi bilo potrebno, da se omogoči prevoz žita iz nekaterih ruskih pokrajin, ki ga imajo, v tiste pokrajine, kjer ga ni. Nato je govoril ministrski predsednik Bonomi. Rekel je, da razume Lloyd Georgeve priporočila. Rekel

je, da bi bili Rdeči križi najpripravnější za to svrhu, ker imajo velike zaloge blaga in so izurjeni v takih opravilih. Ustvarjati novo organizacijo ne bi bilo primerno cilju. Priznal je, da se je treba sporazumeti z boljševiško vlado, in je dostavil, da je Italija že dokazala kakor Anglija, da ne odklanja sporazumov s to vlado. Briand — je dostavil Bonomi — je rekel, da je treba pomagati iz človekoljubja in hvalečnosti za prelito kri, dočim je naglašal Lloyd George, da je treba pomagati radi tega, da se svet ohrani pred naključnimi boleznimi. Jaz pravim — je zaključil Bonomi — da je treba pomagati Rusiji tudi za to, da se dokaže javnemu mnenju, da je boljševiška vlada, ki jo predstavljajo kot raj, v resnici le velika brezprimerna nesreča, ki je pripeljala Rusijo do tega, da ji morajo pomagati vse druge vlade. Vrhovni svet je sklenil o tem vprašanju sledečo resolucijo:

Sklenjeno je, da se ustanovi mednarodna komisija, ki bo imela nalogo, da prouči način za pomožno akcijo v korist stradalajočemu prebivalstvu v Rusiji. Komisija se določi jutri.

Nato je bila seja zaključena.

Mnenje vrhovnega sveta o grških zmagah

PARIZ, 10. Angleški polkovnik Heywood, ki je bil po naročilu vrhovne vlade v misliji pri grški armadi, je rekel v svojem poročilu, ki ga je izročil vrhovnemu svetu, da so Grki po zavzetju Eskisehira in Afiuma razpisali takšno svobodo gibanja, ki bo lahko imela odločilen vpliv na izid vseh poznejših operacij. Polkovnik Heywood je dostavil, da je grška armada dokazala večjo hrabrost, kot se ji je navadno pripisovalo. Mnenje maršala Focha se je skoro popolnoma ujemalo z mnenjem angleškega polkovnika.

Zdi se, da so zavezniške države namenjene sprejeti prošnjo za posredovanje, ki bi prišla od ene ali druge stranke. Sovražnosti bi pa prenehale pod drugimi pogoji, kot je bilo sklenjeno v Londonu, in ti pogoji bi se spremenili v prilog Grški.

Anglija

Prvi komunistični kandidat na Angleškem

LONDON, 11. Letos bo angleška komunistična stranka nastopila prvi krat s svojim lastnim kandidatom pri volitvah v angleški parlament. Gre za dopolnilne volitve v okraju Taillu, ki se bodo vršile 24. avgusta t. l. Za kandidata komunistične stranke je proglašen Robert Steware, ki je bil obsojen na tri mesece ječe vsled agitacije prilikom zadnje stavke angleških rudarjev in je pred kratkim prišel iz ječe. Razen komunistov sta postavili svoje kandidate v tem okraju tudi vladna koalicijska stranka in angleška delavska stranka. »Daily Herald«, ki velja za glasilo boljševiške struje na Angleškem, nastopa proti komunistični kandidaturi, ker da je kvarna za edinstvo delavskih volilcev.

Anglija in vprašanje Palestine

LONDON, 11. Vlada je odgovarjala v dolnji zbornici na vprašanje nekega poslanca o položaju v Palestini. Zastopnik vlade je rekel, da je papež sprejel Muza Hussein pašo, jeruzalemskega emirja, ki potuje po Evropi v imenu mahomedanskega odbora in protestira proti politiki Anglije in zaveznikov glede Palestine. Minister je dostavil, da angleški zastopnik pri Vatikanu ni prisostvoval temu sprejemu in da obisk Hussein paše pri papežu ni bil pooblaščen od angleške vlade.

Gornja Šlezija

Spopad med Francozi in Nemci v Gleiwitzu

BERLIN, 10. Wolffov dopisni urad poroča, da so francoske patrulje aretirale v Grocowitzu in Kleinhammerju mnogo nemških prebivalcev in da so jih peljali v Gleiwitz. Vsled sovražnega zadržanja tamkajšnjega prebivalstva se je aretiranim Nemcem posrečilo zbežati.

Grška

Pred novo ofenzivo

ATENE, 11. Grški vojni minister Theotokis je obrazložil časnikašem vojaški položaj na bojišču. Rekel je, da je splošni uspeh zadnje ofenzive ta, da je kemalistovska armada popolnoma zdrobljena. Odločilna bitka — je rekel ministar — je bila 21. julija in se je bila na fronti 100 kilometrov. Minister je tudi povedal, da bodo Grki začeli kmalu zopet prodirati. Na vprašanje, ali so resnične vesti, da namerava Turška prosti mir, je minister odgovoril: O tem nimamo nikakih obvestil, toda treba je naglasiti, da nismo nikakor voljni ponoviti pogreške, ki smo jih delali prej. Mi bomo zahtevali takšna jamstva, da bo sovražniku popolnoma nemogoče nas zopet napasti.

Dopisnik lista »Chronika« javlja, da je neka grška kolona zasedla vezir Han severno od Biledžika in je nato zavzela prelaz Cheime. Ismidt bo padel v kratkem v grške roke.

Avstrija
Sestanek med Masarykom in Hainischem
DUNAJ, 11. Predsednik čehoslovaške republike Masaryk, ki se vrača iz Italije, in predsednik avstrijske republike Hainisch sta se sestala včeraj v Selztalu. Predsednika sta se priložno pozdravila in sta se nato skupno peljala do Hallstatta. Pogovarjala sta se sama okoli pol ure. Nato sta prišla k pogovoru tudi čehoslovaški minister za zunanje zadeve in avstrijski kancelar. V Hallstattu sta predsednika zajutrkovala in sta potem obiskala muzej in razne druge zavode. Nato sta se peljala v kočiji k hallstattskemu jezeru. Ob 8 zvečer sta se oba predsednika odpeljala z železnico do Altnanga.

»Korrespondenca bureau« javlja o tem sestanku sledeče: Pogovor med Masarykom in Hainischem je imel popoln uspeh. Razpravljalo se je o raznih gospodarskih in političnih vprašanjih, ki imajo velikansko važnost za bodoči razvoj obeh sosednjih republik. Ugotovilo se je, da vlada med obema državama popolno soglasje glede načel in glede podrobnosti. Utrditve razmer, ki so jih ustvarile mirovne pogodbe v srednji Evropi, in razvoj tega položaja na trdni podlagi reda in miru v celi Evropi je v programu obeh vlad, kateri se mora vresničiti za blagor narodov.

Delovanje naših poslancev

Državni poslanec dr. Wilfan je interpeliral v sledečih zadevah:

1. Interpelira je ministra pravosodja, ali ni namenjena odrediti pri sodnih oblastvih v Trstu (pri vsakem sodišču, pri deželni, trgovski in pomorski okrajni sodišču za civilne trgovske pomorske kazenske zadeve pri obrtnem sodišču), da ostane slovenski jezik (slovenski in hrvatski) v rabi v smislu zakonov, ki so se vedno veljavljali, ter da se na tem stanju ničesar ne izpremeni, dokler se ta zadeva zakonodajnim putem ne uredi.

2. Interpelira ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, da odredita pri generalnem civilnem komisariatu v Trstu, da se rešavajo prošnje za potrditev društvenih pravil, tudi ako so prošnje in pravila vložena v slovenskem ali hrvaškem jeziku in da se ne zahteva za njih potrditev predloženje italijanskega prevoda.

3. Interpelira ministrskega predsednika, ministra za notr. zadeve in ministra za prosveto, kateri razlogi zadržujejo otvoritev srednjih šol s hrvaškim učnim jezikom, gimnazije v Pazinu in učiteljska v Kastvu — ki naj se prestavi na drugo mesto — in ako so pripravljene to urediti že za leto 1921-22.

Državni poslanec dr. Podgornik interpelira ministrskega predsednika in ministrskega ministra za notr. zadeve: 1. na katere zakonite odredbe se oslanja okrožnica civilnega komisariata za politični okraj Gorica, z dne 1. julija 1921 št. 741 II. 2., ki je naslovljena na vsa županstva omenjenega okraja in v kateri se opozarja, da mora glasom obstoječih uredb biti občinski pečat, kakor tudi vsak drugi žig dvojzračni in da mora biti označen z uradnim nazivom dotične občine ter da mora biti priložen vsem slovenskim vlogam odgovarjajoči »uradni poverjeni italijanski prevod« ter da se v vsakem slučaju zavrnejo vloge občinskih uradov, ako se isti ne bodo držali gori označenih predpisov, v slučaju pa, da bi se županstvo ponovno pregledalo proti temu odloku, se bodo podvzeli nadaljnji ukrepi; 2. z ozirom na uvaževanje in spoštovanje jezika slovenskega prebivalstva v novih pokrajinah, ki je bilo večkrat obljubljeno in proglašeno v najbolj slovesnih prilikah, naj se odredi nemudoma, da se bodo po civilnem komisariatu za politični okraj Gorica, kakor tudi po vseh drugih pokrajinskih oblastvih Julijske Benečije, sprejemali in reševali vsi spisi in dopisi v slovenskem jeziku občinskih in drugih uradov, kakor tudi zasebnikov, ter da se omenjena okrožnica razveljavi.

2. Interpelira ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, kaj nameravata ukreniti, da se nemudoma

otvorijo slovenske ljudske šole, ki so še danes zatvorene v Istri in na Goriškem, vsaj v šolskem letu 1921-22, katerih število je 150.

3. Interpelira ministrskega predsednika, ministra za notranje zadeve in ministrskega ministra za prosveto, kateri razlogi zadržujejo otvoritev srednjih šol (učiteljska in gimnazije) s slovenskim učnim jezikom, s sedežem v Gorici in ako so pripravljene ukreniti vse potrebno, da se te šole vnovič otvorijo vsaj v šolskem letu 1921-22 v njih naravnem sedežu, v Gorici, ki je glavno mesto dežele.

Državni poslanec g. Lovrenčič je interpeliral v sledečih zadevah:

1. Interpelira ministra javnih del, ako misli čim prej poskrbeti za zboljšanje prometnih občil za mesto Idrija in to posebno z doizidanjem že nameravane ceste Postojna, čez Bukovje na Godovič, ki naj se zveže s cesto Logatec-Idrija, v onem delu, ki teče po italijanskem ozemlju.

2. Interpelira ministra za javna dela, ako so se ali ako se bodo ukrenili potrebni koraki, da se preskrbi mesto Postojna, važna železniška in carinska obojerna postaja, s potrebno vodo, za prebivalstvo in železnico, ki sedaj primanjkuje, s tem, da se posluži izvirkov pri Strani pod Nanosom, kar je iz tehničnih in higijskih ozirov že odobreno.

3. Interpelira ministra za javna dela, ako misli poskrbeti za direktno zvezo med mesti Gorica in Postojna, s podaljšanjem železniške proge Gorica-Ajdovščina do Postojne, kar bi ne bilo samo v interesu prebivalstva gornje vipavske doline, marveč tudi in predvsem v interesu celokupnosti.

Naši poslanci so zahtevali na vse te interpelacije pismeni odgovor.

Domače vesti

Sv. Marija Magdalena. V nedeljo in ponedeljek so priredili magdalenski fantje ples pri Miklavcu (Kačunu); najeli so si bili škedenjsko godbo. — Ob 5. uri so se začele vršiti plesne zabave. Da bi izgledalo bolj praznično in da bi igrala tudi parada važno ulogo, je bilo opremljeno plesišče z laskimi trobojnicami. In tako so se neumorno zvišali, pretegovali in ključili, kakor bi imeli zlomljene ude. V nedeljo je uspel ples nad vse sijajno. V mnogo večji meri je bil vzvišen ples v ponedeljek. Ta dan so namreč počastili zabavo s svojim iskrenim prihodom tržaški fašisti. Fantje so bili silno ponosni na tak obisk. Zakaj godba jim je zasvirala v pozdrav »O Italia, O Italia!«. V zahvalo, da so škedenjci to pesem izbornu zaigrali, so preiskali fašisti nekaterim mladim zepi, ali nimajo morda kaj orožja pri sebi. Preiskava se jim ni splesala, kajti žepi so bili popolnoma prazni. Fašisti so nato odšli veselih obrazov, da so jih Slovenci tako gostoljubno sprejeli.

Umrli je Anton Dreher, ki je postal slaven po svojih pivovarnah, katerih je imel precejšnje število po raznih mestih, med drugim tudi v Trstu. Tržaško pivovarno, ki je sedaj anonimna družba, je vodil Dreherjev sin, ki je pred vojno našel smrt vsled neke avtomobilske nesreče.

Tržaško kolesarsko društvo »Balkan« ima v nedeljo ob 10. uri predpoldne v svetovinskem »Narodnem domu« svoj redni občni zbor. Vsi člani so uljudno vabljeni, da se ga gotovo udeležijo.

Kolesarji dirkači so naprošeni, da javijo, so-li pripravljeni se udeležiti kolesarske dirke v Prvačini, dne 28. avgusta t. l. Prijave sprejema tajnik Dragotin Kovačič u. l. Pierluigi da Palestina (najkasneje do 14. t. m.).

Dirka se bo vršila v dveh oddelkih, in sicer juniorji 30 km, seniorji 60 km. Podisti so isto naprošeni, da se udeležijo brzohodne tekme na progi 5 km.

Knjižnica »Sentiakobke Čitalnice«. Da se napravi natančni seznam knjig, so udje uljudno naprošeni, da vržejo knjige do nedelje 14. t. m. Prinesiti jih je treba v prostore knjižnice.

Dramatični odsek »Sentiakobke Čitalnice«. Danes, v petek 11. t. m. reden sestanek ob 8 1/2. uri zvečer. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za dramatično umetnost. Vojda.

Ne pozabite žrtiev v Istri!

Iz tržaškega življenja

Voznik dvakrat napaden in oropan. Kmetovnik Andrej Zaletel iz Vipave je pripeljal pred včerajšnjim v prvih jutranjih urah v naše mesto voz sadij, katerega je prodal na trgu Ponterosso za 1200 lir. Denar je skrbno spravil v nedra, nato je skočil na voz in pogljal konja proti Nabrežini. V Nabrežini se je vstavil v

Mladenka je obmolnila, glas se ji je izgubil v ganotju. Postala je pozorna in je dala znak, da posluša: prihajal je od zunaj hrup delavcev, ki so se vračali v hiše kakor čebele v panje. Glas gospodarja, ki je dejal ukaz, glasovi živali, ki so iskale svoje mesto v hlevih, da se odpočijejo.

»Nekega večera — je nadaljevala — po dolgem tavanju po puščavi sem se vračala proti hiši. Med drevjem so mi svetilke označale smer proti posestvu. Naenkrat se mi je konj ustavil kakor da ga je nekaj preplašilo. Konj se je zasukal in je z napetimi očmi, in stegnenim vratom gledal, da bi kaj zapazil v noči. Jas se nisem prestrašila. Mislila sem, da je blizu kaka divjačina. Bila je ura, ko leopardi in tigri hodijo na lov. Gotovo nas je kaka taka zver zasledovala.«

»Ni bilo vzroka za skrb. Spodbodla sem na lahko konja in sem mu nategnila uzo, da bi ga spravila zopet v gibanje. Žival pa se ni ganila in nogo so se ji tresle še bolj. Ali je tu kak strašen sovražnik? Ali kak jaguar? Ali pa so se dvignili Indijanci, da bi se približali posestvu? Iz previdnosti sem prišla karabino, jo nabasala in se trudila, da bi kaj videla v temni noči. Naenkrat se je začel hrup, neko tulenje, ki ni bilo nič podobno onemu poznanih živali. Verjemite mi, da sem, živeč v puščavi, opazovala vsa živa bitja in poznam glas živali, ki žive tu, in razumem njih glas kakor govor človeka. In vendar: tisti kriki ni bil ne tiča, ne živali dojila, ne nobenega reptila na tem ozemlju. Kaj je bilo torej?«

neki kriki, kjer je sedel v družbi prijateljev do pome v noč. Malo proč od njega je zapazil krmilo in se odpravil proti domu.

Noč je bila temna in tiha. Grobno tišino je le motil peket konjskih kopit, ki se je razlegel daleč naokrog. Ko je došel voznik do prvega križpota, je odbila ura na zvoniku nabrežinske cerkve polnoč. Udarci so bili zamolkli, kakor da bi prerokovali, da se bo nekaj zgodilo v skrivnostni noči...

Konj je stopal počasnih korakov ter tu pa tam dvignil glavo kvisku, kakor da tudi on nekaj slutí.

Po kamnati, beli cesti so hodile tri moške postave, ki so se vedno bolj in bolj približevale vozniku. Zaletelu se je zdelo to srečanje neprijetno. Ali niso morda neznanci tolovaji? In kaj storiti, če so? Nekaj trenutkov pozneje so že stali neznanci pred prestreženo vozniško, namerila na prvi samokres ter zavpila nad njim: »Izroči nam ves denar, ki ga imaš pri sebi, ali pa te ustrelimo!«

Voznik je prebledel pri teh besedah kot smrt ter nato dejal:

»Vse vam dam kar imam, samo da me pustite pri življenju... Tukaj imate 80 lir, vse moje premoženje.«

Tolovaji so hlastno segnili po denarju ter jo nato odkurili v goščavo. Ko je videl voznik, da je pošteno opeharil rokavčjače, se ni dolgo mudil na usodopolnem mestu: pogljal je konja v divji beg, proti Komnu, da bi ga ne mogli tolovaji zalezovati. Toda, ko je došel voznik na cesto, ki vodi v Komen, se mu je zopet pridružil drug tolovaj s samokresom. Razume se, da je tudi ta zahteval od voznika denar. Ker se je zdelo vozniku, da bo odločil roparja je skočil z voza ter se spoprijel z neznancom. Pretep ni trajal dolgo: tolovaj je bil močnejši od njega in ga je vrغل z vso silo ob tla. Pri tej priliki mu je segel tolovaj v nedra, mu odnesel ves denar, in nato pobegnil. Nesrečni voznik je šel na orožniško postajo v Komnu, kjer je izpovedal dogodke, ki se mu je zgodil v skrivnostni noči. Orožniki so šli kmalu potem na delo. Toda o roparjih ni bilo ne duha ne sluha. Orožniki so našli na nekem travniku 600 lir, katere je najbrž zgubil tolovaj med begom. Zasedovanja se nadaljujejo, da bi prišli roparski tolpi na sled. To je že drugi slučaj roparskega napada, ki se je izvršil v nabrežinski okolici!

S prvega nastopja je padla. 17 letna Gisella Trovo, stanujoča v ulici Malcantoni, je sedla predsončnim okoli polnoči na okno svojega stanovanja, da bi se naužila večernega hladu. Nesreča je hotela, da se je preveč nagnila skozi okno, zgubila ravnotežje in padla na ulico. Prvo pomoč je dobila od zdravnika rešilne postaje.

Arelecija. Včeraj je bil aretiran 34 letni Gvidon Bassi, ker ima na vesti vsakovratnih sleparij.

Tatvina. Postrežek Ivan Tuppin, stanujoč v ulici S. Silvestro št. 1, je prijavil pred snočnim na policijskem komisariatu v ulici Saniti, da so vdrl v njegovo stanovanje tatovi in mu odnesli za 10.000 lir raznovrstne zlatanine.

Vesti iz Goriške

Ze zopet toča po Vipavskem. Nekateri kraje po naši lepi dolini je letos obiskala toča že drugič. Dne 4. t. m. je pobila občino Sv. Križ in Boharje tako, da so vničene 3/4 vseh pridevkov. Najbolj je trpelo grozdje in sadje, fižol in turčija. Dolgotrajna suša je sicer škodovala kmetijam, posebno travnikom, a glavno škodo je povzročila toča. Nekateri deli obeh občin so že lani in predlanskim trpeli po toči. O kakem odpisu davkov pa ni bilo govora, če tudi so se storili posebni koraki. Kaj pa letos? Ali bo tudi letos ostala prošnja glas vpijočih v puščavi? Opozorjamo na to naše poslance.

Podbrdo. Bralno društvo »Gorska Vila« priredi dne 4. septembra ob 17. uri popoldne veliko veselico. Zatorej se prosijo bratska društva, da vdeležbo čim preje naznanijo odboru. Program se kasneje objavi.

Bralno društvo v Knežaku priredi v ponedeljek, 15. avgusta 1921 ljudsko veselico s sledečim vspevredom: petje, šaljšva pošta, telovadba, ples in prosta zabava. Sodeluje godba »Kraška vila« iz Sežane.

Bralno in pevsko društvo v Šmarjah priredi dne 14. avgusta veseleho z igro in deklamacijami. Pri veselici nastopijo tudi sledeča društva: »Pevsko društvo« iz Sv. Križa, »Pevsko društvo« iz Brj in »K. I. d.« iz Ribemberka. Dolžnost vsakega je, da podpira take prireditve.

DAROVI

za nesrečne žrtve v Istri.

Nab. pola 406 g. Ivana Počkaj 140, in sicer so darovali g. Počkaj 10, Kariž Ant. 10, M. B. T. T. 100, Ribarich-Sirk 10, Istarska posujilnica u Puli 500, Plesna škola u Puli 300, Opašič Frane 10, Crljenica Matko 20, Jeličič Kata 5, Božac Ante 10, Druzetič Marija 10, Kirac Marija 10, Bačac Mate 10, Serdoč Toma 10, Puhali Ivan 20.

Zadnji izkaz 122.90785 L, 1484'50 din., 1000 rubljev, 300 nepr. kron, 1 dolar in 1'10 marke. Skupaj 123.95285 L, 1484'0 din., 1000 rubljev, 300 nepr. kron, 1 dolar in 1'10 marke.

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

STROJ za šivanje podplatov (Durchnaht m.) v jako dobrem stanju se prodaja z vso pripravo. Naslov pove upravnistvo. 1425

VEČ HIŠ, vil, gostin in šušaku (Jugosl.) na Reki in okolici, v Voloskem, Opatiji od lir 22.000 naprej na prodaj. Pojasnila daje A. Pegan, Matulje. 1423

VEČ VAGONOV sena se kupi. Ponudbe na A. Pegan, Matulje. 1424

V ZGONIKU ŠT. 1, se prodaja radi selitve, novo moderno pohištvo sobe in kuhinje, po zelo nizki ceni. 1420

NA PROSEKU v zelo lepem kraju, se prodaja hiša in gospodarsko poslopje z lepim vrtom. Zraven tega še dva vinograda in travniki. Naslov pove upravnistvo. 1421

NA PROSEKU se prodaja posestvo, obstoječe iz hiše, hlevov, srambe za vozove, novega vodnjaka, vrta in orodja. Eventuelno se prodajo tudi 4 vinogradi, več orodij travnikov, njiv, pašnikov in gozdov. Cena po dogovoru. Naslov pove upravnistvo. 1422

SREBRNE KRONE po L 1'45, goldinarji itd, kupuje Fonda v ulici Scalinata 3. 1426

SOMCO išče ženska z dojenko. Gre tudi v družbo in pomoč gospi ali gospodu, ali pu vratarica. Ponudbe na Edinost pod »Boljša bodočnost«. 1417

PRODA SE hiša, pripravna za trgovino ali gostilno, 5 minut oddaljena od postaje Sv. Peter na Krasu. Naslov pove upravnistvo »Edinost«. 1418

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 1286

„Proseško - Kontovelska Posojilnica in Hranilnica“
reg. zadruga z neom. zav., sedaj

„Kmetisko - ribarska Posojilnica in Hranilnica za Tržaško okolico v BARKOVLIJAH“
vabi na

XV. redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 28. avgusta 1921, ob 13. uri v Starčevi dvorani na Proseku

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrditev letnih računov.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

OPOMBA: Ako bi ob določenem času ne bil občni zbor sklepčen, se bo vršil uru pozneje v istih prostorih pri vsakem številu udeležnikov.

Barkovlje, 10. avgusta 1921. 650

Javna dražba

V TOREK, DNE 16. AVGUSTA 1921, ob 4. uri (16) popoldne, bo Gospodarski svet v SVETEM pri Komnu v svojem uradu v Svetem hšt. 61, potom javne dražbe, prodal

stare šole hšt. 96 z vrtom.

Vsklicna cena je določena L 5'000, varščino 10%, t. j. L 500 bode pred dražbo položiti. — Vse potrebno se zve tedaj pri dražbi.

651 Gospodarski svet v Svetem.

VABILO

na

IZREDNI OBČNI ZBOR

delničarjev JADRANSKE BANKE V TRSTU

ki se bo vršil
v nedeljo, dne 28. avg. 1921, ob 10. uri predp. v prostorih Jadranske banke v Trstu, ul. S. Nicolò 9, I. nad.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o bančnem poslovanju v l. 1918, 1919 in 1920,
2. nadzorstvenega odbora za poslovna leta 1918, 1919 in 1920,
3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička,
4. Predlog za konvertiranje delniške glavnice in bančnih rezerv v Lire,
5. Predlog za zvišanje delniške glavnice,
6. Volitev novega upravnega sveta,
7. Volitev novega nadzorstvenega odbora.

OPOMBA. Delničarji, ki se hočejo udeležiti izrednega občnega zbora, morajo v smislu § 13 dr. pr. najkasneje 6 (šest) dni pred sestankom skupščine položiti najmanj 5 delnic ali pri Jadranski banki v Trstu, oz. pri njenih podružnicah v Opatiji ali Zadru, ali pri Jadranski banki v Beogradu, oz. pri njenih podružnicah v Celju, Dubrovniku, na Dunaju, v Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu, Splitu, Šibeniku ali Zagrebu, ali pa pri Banki i štedioni za Primorje na Sušaku. oz. pri njenih podružnicah na Reki ali v Bakru.

V TRSTU, dne 8. avgusta 1921.

UPRAVNI SVET JADRANSKE BANKE V TRSTU

Velesenjena gospa!
Dober nadomestek kave mora biti zdrav in okusen, mora vsebovati redne snovi, mora dati lepo barvo kavi in mora biti po cenl. — Vsem tem zahtevam odgovarja bolje nego vsak drugi izdelek: **FIGOVA KAVA „LEVANTE“**
Prodaja se povsod v zavojih po 250 gr. **Pozor na znamko.**
Prva tržaška tovarna figove kave „LEVANTE“
Lasser & Lutta, Via Caripson 10-12 — Trst